

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

2-son (6-jild)

2026

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI**

№ 2 (6) – 2025

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2026

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent;

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori;

Xolikulov Axmadjon Boymahammatovich – tarix fanlari doktori;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent;

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b.;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.;

Jabborova Charos Aminovna - iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdulkaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari doktori (DSc), Professor.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent;

Qodirova Muqaddas Tog'ayevna - filologiya fanlari nomzodi, dotsent.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b.,;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, professor;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD);

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari

doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD);

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasini mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD).

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po'latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo'tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro'yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo'yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Kurbanov Eldar Ermamatovich, Qormishov Mirjalol Jumamurod o'g'li</i> O'ZBEKISTONDA MILLATLARARO TOTUVLIKNI TA'MINLASHDA MILLIY MADANIY MARKAZLARINING INSTITUTSIONAL ROLI VA VAZIFASI (Sirdaryo viloyati markazlari misolida)	11-15
<i>Djurayev Ikrom Nematovich</i> SOPOLLI-KO'ZALI ARXEOLGIK QATLAMLARIDA SHIMOLIY DASHT QABILALARINING IZLARI	16-19
<i>Акбарова Камила Шухрат кизи</i> МЕЖДУ СЕКУЛЯРИЗАЦИЙ И МОДЕРНИЗАЦИЕЙ: СОВЕТСКАЯ ПОЛИТИКА В СФЕРЕ РЕЛИГИИ В УЗБЕКИСТАНЕ	20-26
<i>Olimov Islombek Ulug'bek o'g'li</i> SUV TA'MINOTI TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR.....	27-31
<i>Sitorabonu Bobojonova</i> BUXORODA DASTLABKI MUZEYNING TASHKIL TOPISHI.....	32-36
<i>O'ralov Orzubek</i> GEOGRAFIK KASHFIYOTLARGA QADAR POLINEZIYA XALQLARINING RIVOJLANISHI VA DAVLATCHILIK INSTITUTLARINING SHAKLLANISHI TARIXI.....	37-45
<i>Qahhorov Shohjaxon Shodiyor o'g'li</i> ZAHIRIDDIN MUHAMMAD BOBUR MEROSINING TARIXIY VA MA'NAVIY TAHLILI.....	46-50

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Madartov Bahrom</i> TO'QIMACHILIK KORXONALARIDA O'ZARO MUNOSABATLARNI HISOBGA OLISH ASOSIDA STRATEGIK REJALASHTIRISHNI TAKOMILLASHTIRISH	51-55
<i>Xudayberdiyev Otabek Absalomovich</i> XALQARO SAVDO MUNOSABATLARIDA TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA TA'MINOT ZANJIRI VA LOGISTIKA KONTROLLINGINING ROLI	56-64
<i>Ismailova Shaxnoza Uktamovna</i> O'ZBEKISTONDA INFLYATSION BOSIM OMILLARI VA ULARNING ISTE'MOL NARXLARI INDEKSIDA NAMOYON BO'LISHI.....	65-75
<i>Usmonov Maxsud Tulqin o'g'li</i> XIZMAT KO'RSATUVCHI SUBYEKTLARNING RAQOBATBARDOSHLIGINI BELGILOVCHI OMILLAR TIZIMINI ANIQLASH VA XIZMAT SIFATI QIYMAT TAKLIFI MIJOZ TAJRIBASI BRENDA KAPITALI HAMDA TEZKORLIK INDIKATORLARI ASOSIDA BAHOLASH	76-87

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

<i>Alimatova Nargis Abduxalilovna</i> INSON ONGINING TABIATINI O'RGANISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI	88-93
--	-------

<i>Utegenova Jamila Djolmurzayevna</i> O'ZBEKISTONDA BIOETIKANING SHAKLLANISHI VA FALSAFIY ASOSLARI	94-97
<i>Mamatqulov Rashid Pazilbekovich</i> JAMIYAT YUKSALISHIDA IJTIMOY NAZORATNING ROLI.....	98-102
<i>Shadimetov Mahmudjon Negmatjanovich</i> RUHIY KAMOLOT TUSHUNCHASINING FALSAFIY MAZMUNI VA TARIXIY ILDIZLARI .	103-108
<i>Ochilov Jamshid Abdurashidovich</i> KOSMOGEN, TEXNOGEN, ANTROPOGEN SIVILIZATSIYALAR MOHIYATINING ONTOLOGIK TALQINI	109-117
<i>Beshimov Xamidjon Sayidovich</i> KASABA UYUSHMALARI TIZIMIDA INSON QADRINI YUKSALTIRISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	118-126
<i>Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna</i> ABU RAYHON BERUNIY ASARLARIDA FANLARNING INSON HAYOTIDAGI O'RNI MASALALARI	127-130
10.00.00 - FILOLOGIYA FANLARI	
<i>Axmedov Oybek Saporbayevich</i> INGLIZ TILIDAGI SOLIQ-BOJXONA TERMINOLOGIK BIRLIKLARINI O'ZBEK TILIGA TARJIMA QILISHNING STILISTIK MUAMMOLARI.....	131-139
<i>Babadjanova Nazokat</i> OGAHIYNING SO'Z VA NUTQ MASALALARIGA OID QARASHLARINING MA'RIFIY MANBALARI	140-148
<i>Xo'jamqulov Anvar Jozilovich, Tog'ayeva Shoxnoza Elmurod qizi</i> ADABIYOTIDA "ABSURD" TUSHUNCHASI	149-153
<i>Abdullayeva Rahima Raimqul qizi</i> MEDIA YORDAMIDA IMIDJNING SHAKLLANISHI VA IJTIMOY FIKR	154-161
<i>Fozilov Arabjon Nozimjon o'g'li</i> CHET TILLARINI O'RGANISHDA SO'Z YODLASHNING AHAMIYATI	162-165
<i>Sarvinoz Abdiraxmonova Davron qizi, Eshtuhtarova Bibigul Bektoshevna</i> THE SIGNIFICANCE OF STUDYING GENDER REPRESENTATION IN IDIOMS AND PHRASEOLOGICAL UNITS.....	166-171
<i>Raxmonova Dildora Mirzakarimovna</i> TAVALLO IJODIDA POETIK OBRAZ YANGILANISHINING IJTIMOY-TARIXIY VA ADABIY- ESTETIK OMILLARI.....	172-185
<i>Кодирова Зарина Баходировна</i> ХУДОЖЕСТВЕННОЕ СВОЕОБРАЗИЕ ДЕТСКОЙ ПРОЗЫ ДЭВИДА УОЛЛЬЯМСА: «DEMON DENTIST», «THE FING», «GANGSTA GRANNY».....	186-191
<i>Ismatilloev Jobir</i> "FIRDAVS UL-IQBOL"DAGI QASIDALARDA HUKMDORLAR MADHI	192-197
<i>Bozorova Nasiba</i> O'LMAS UMARBEOVNING "YOZ YOMG'IRI" QISSASIDA JINOYATNI O'RGANISHDA RETROSPEKSIYA USULI	198-203

<i>Ганиева Зухра Муратбаевна</i> ВЕРБАЛИЗАЦИЯ КОНЦЕПТА «СМЕРТЬ» В РУССКОМ ЯЗЫКЕ: КОГНИТИВНО-СЕМАНТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ	204-212
--	---------

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

<i>Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich, Ro'ziboyev Asilbek</i> SUN'IY INTELLEKT QARORLARIDA ADOLATSIZLIK MUAMMOSI VA UNI BARTARAF ETISH YO'LLARI.....	213-218
<i>Bazarova Dildora Bahodirovna</i> ODIL SUDLOVNI TA'MINLASHDA "RAQAMLI SUD"	219-226
<i>Babaev Djaxonqir Ismailbekovich</i> КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ГРАЖДАНСКО-ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ДОГОВОРА ПИТЬЕВОГО ВОДОСНАБЖЕНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН: ПУТИ МОДЕРНИЗАЦИИ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА	227-229
<i>Azходжаева Роза Алтыновна</i> РОЛЬ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В РАЗВИТИИ СИСТЕМЫ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ.....	230-235
<i>Абдужаппоров Шахбоз Музаффар ўғли</i> ЭЛЕКТРОННЫЕ ДОКАЗАТЕЛЬСТВА В ДЕЛАХ О КИБЕРПРЕСТУПЛЕНИЯХ: ПРОБЛЕМЫ СБОРА, ФИКСАЦИИ И ПРАВОВОЙ ОЦЕНКИ	236-246
<i>Alijanov Ilhomjon Erkinjon o'g'li</i> PROKURATURA ORGANLARIGA QABUL QILISHDA NOMZODLARGA QO'YILGAN TALABLAR, XIZMATGA QABUL QILISH VA YOSH MUTAXASSISLAR BILAN ISHLASHGA DOIR FAOLIYATNI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI	247-253
<i>Sarsenbaeva Aynura Tenelbay qizi, Tanirbergenov Sultanbek Bazarbaevich</i> FUQAROLARNING KONSTITUTSIYAVIY HUQUQ VA ERKINLIKLARIGA QARSHI JINOYATLAR HUQUQIY MOHIYATI.....	254-258
<i>Qudratillayev Jaxongir Zokirjon o'g'li</i> INTERNETDAN FOYDALANISH HUQUQINING TARKIBIY QISMI.....	259-265
<i>Usmonaliyev Muslimbek Qurvonaliyevich</i> SPORTCHILARNI VAQTINCHALIK IJARAGA OLIISH SHARTNOMASINING SPORT HUQUQIDAGI O'RNI	266-272
<i>Mamadaliyev Boburjon Bahodirjon o'g'li</i> MAHALLIY BUDJETNI TARTIBGA SOLISHDA MAHALLIY DAVLAT HOKIMIYATI IJRO ORGANLARINING VAZIFALARINING O'ZIGA XOS JIHATLARI.....	273-278
<i>Umarova Xolisxon Nomoz qizi</i> KORPORATSIYA DIREKTORLARINING FUNKSIONAL VAZIFALARINI AMALGA OSHIRISH BILAN BOG'LIQ JAVOBGARLIGI CHEGARASI	279-286
<i>Yaqubova Guli Qosimboy qizi</i> VOYAGA YETMAGANLAR BILAN BOG'LIQ ISHLARNI FUQAROLIK SUDLARIDA KO'RISHDA PROKURORNING ISHTIROKI TUSHUNCHASI VA UNING BUGUNGI KUNDAGI AHAMIYATI	287-294
<i>Ibrohimov Azimjon</i> XO'JALIK JAMIYATLARI BOSHQARUV ORGANLARI TIZIMIDA IJRO ORGANI: ROSSIYA FEDERATSIYASI MISOLIDA	295-301

<i>Choriyeva Xupshidabonu Xuppam qizi</i> O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASINING “VASIYLIK VA HOMIYLIK TO‘G‘RISIDA”GI QONUNINI RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH MUAMMOLARI.....	302-310
<i>Saidazimov Yusuf Sodiq o‘g‘li</i> MA‘MURIY AKT. MA‘MURIY AKTNING MAZMUN-MOHIIYATI. GERMANIYA TAJRIBASI.....	311-316
<i>Tursunov Ilxomjon Salimovich</i> MUQADDAM SUDLANGAN SHAXSLAR TOMONIDAN SODIR ETILISHI MUMKIN BULGAN JINOIY HARAKATLARNI OLDINI OLISH VA MAXSUS PROFILAKTIKANI TAKOMILLASHTIRISH	317-321
<i>Xojanazarov Otabek Saydazimovich</i> OZODLIK DAN MAHRUM QILISH BILAN BOG‘LIQ BO‘LMAGAN JAZOLAR IJROSI USTIDAN PROKUROR NAZORATI: MILLIY VA XALQARO TAJRIBA.....	322-329
<i>Raxmedov Xurshid Ashrapxodjayevich</i> JINOYAT ISHINI QO‘ZG‘ATISH INSTITUTINING HUQUQIY TABIATI VA PROTSESSUAL AHAMIYATI	330-339
<i>Mansurova Xulkar Nabiyevna</i> FUQAROLIK PROTSESSINING TEZKORLIGINI TA‘MINLASHDA SIRTDAN HAL QILUV QARORI CHIQRISHNING AHAMIYATI	340-349
<i>Begimova Nasiba Xudayberdievna</i> FARZANDLIKKA OLISH INSTITUTINING TADRIJIY RIVOJLANISHI	350-358
<i>Yo‘ldoshbekov Anvar</i> NAQDSIZ HISOB-KITOB LAR VA RAQAMLI NAZORAT TIZIMLARINING HUQUQIY AHAMIYATI	359-367
13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI	
<i>Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna</i> EVRISTIK TA‘LIM NAZARIYASIDA TA‘LIM OLUVCHINING MUSTAQIL FIKRLASH KO‘NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARI	368-372
<i>Shukurov Mirjalol Norpulatovich</i> YAKKAKURASHCHILARNI TEXNIK USULLARIGA O‘RGATISHDA KLAS TER USLUBIDAN FOYDALAN HOLDA TAKOMILLASHTIRISH	373-377
<i>Tilyabayev Kamil Zaitjonovich</i> O‘ZBEK TILINING O‘RGANILISHI VA DEKOLONIZATSIIYASIGA TA‘SIR ETUVCHI OMILLAR: (DE)KOLONIAL HIS-TUYG‘ULAR, MILLAT VA O‘Z-O‘ZINI ANGLASH	378-383
<i>Xudoyberdiyev G‘iyosiddin Baxtiyor o‘g‘li</i> SHARQ MUTAFAKKIRLARNING FALSAFIY QARASHLARI ASOSIDA BO‘LAJAK O‘QITUVCHILARDA VALEOLOGIK KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING MUHIM PEDAGOGIK OMILI SIFATIDA.....	384-388
<i>Xo‘jamqulov Rasulbek Qurbon o‘g‘li</i> KOMPYUTER GRAFIKASI TEXNOLOGIYALARINI LOYIHA ASOSIDA O‘QITISHGA INTEGRATSIIYALASHNING PEDAGOGIK SAMARADORLIGI	389-393
<i>Badalov Ulug‘bek Xikmatovich</i> GEOGRAFIYA FANI DARSLARIDA ONLAYN GIS TIZIMLARIDAN FOYDALANISH.....	394-398

<i>Anvarjonova Nodirakhon Nasimbek qizi</i> IS EXPLICIT GRAMMAR INSTRUCTION STILL PEDAGOGICALLY JUSTIFIED? A CRITICAL RECONSIDERATION OF ITS ROLE IN CONTEMPORARY ENGLISH LANGUAGE EDUCATION.....	399-406
<i>Imomov Fozil Shakarbek o'g'li</i> TEMPERAMENT NAZARIYASI VA INDIVIDUAL PSIXOLOGIK XUSUSIYATLAR ASOSIDA GRAFIK FAOLIYATNI TASHKIL ETISH: PEDAGOGIKA, PSIXOLOGIYA VA SAN'AT TERAPIYASI KONTEKSTIDA.....	407-412
<i>Курбанбаев Джавод Аминбаевич</i> КОГНИТИВНЫЕ И ЛИНГВОКУЛЬТУРНЫЕ ОСНОВЫ ЛЕКСИЧЕСКИХ ГЛОССАРИЕВ В ЯЗЫКОВОМ ОБРАЗОВАНИИ	413-417
<i>Eshnazarova Farida Jo'raqulovna</i> JAMOADA LIDERLIK VA UNING SIFATLARI (SPORT JAMOALARI MISOLIDA).....	418-421
<i>Yuldasheva Muhayyo Alimbaevna</i> AVTOMOBILLARDA TASHISH VA HARAKAT XAVFSIZLIGINI TASHKIL ETISH FANINI O'QITISHDA ZAMONAVIY TA'LIM VOSITALARINING O'RNI.....	422-429
<i>Umarov Komil, Sobirov Orif, Sultanov Rustam, Egamberdiyev Abdullo</i> YUQORI MALAKALI GANDBOLCHILAR MASHG'ULOTLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	430-435
<i>Doniyorova Gulnoza Anvar qizi, Kurbanova Gulnoz Negmatovna</i> INTERAKTIV VOSITALAR VA AXBOROT RESURSLARIDAN FOYDALANISH ORQALI KASBIY KOMPETENSIYALARNI RIVOJLANTIRISH METODIKASI.....	436-441
<i>Nafasov Arslon Komilovich</i> PEDAGOGIK TA'LIM KLASTERI YO'NALISHIDA TARIX O'QITISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH SAMARADORLIGI.....	442-447
<i>Pulatova Muxabbat Egamberdiyevna, Qalandarova Sevinch Aqiljon qizi</i> BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINING KOMMUNIKATIV SALOHIYATINI SHAKLLANTIRISHDA INTERFAOL METODLARDAN FOYDALANISH	448-453

Received: 15 January 2026
Accepted: 2 February 2026
Published: 14 February 2026

Article / Original Paper

PREVENTION OF POTENTIAL CRIMINAL ACTS COMMITTED BY PERSONS PREVIOUSLY CONVICTED AND IMPROVEMENT OF SPECIAL PREVENTIVE MEASURES

Tursunov Ilkhomjon Salimovich

Senior Investigator of the Investigation Department
under the Financial Monitoring Bureau of
Yashnabad District Internal Affairs Department,
Tashkent City, Major
E-mail: tursunov11@gmail.com

Abstract. In order to ensure public safety, prevent offenses, and enhance the effectiveness of the fight against crime, as well as to organize the effective functioning of internal affairs bodies from the lowest level to the republican level and to implement modern methods, numerous reforms are currently being carried out in our country aimed at strengthening law and order, ensuring the peace and security of the population.

Keywords: criminal law, principles of criminal law, legality, justice, crime prevention, previously convicted persons.

MUQADDAM SUDLANGAN SHAXSLAR TOMONIDAN SODIR ETILISHI MUMKIN BULGAN JINOIY HARAKATLARNI OLDINI OLISH VA MAXSUS PROFILAKTIKANI TAKOMILLASHTIRISH

Tursunov Ilxomjon Salimovich

Toshkent shahar Yashnobod tuman IIO
FMB xuzuridagi tergov bo'limi
katta tergovchisi, mayor

Annotatsiya. Jamoat xavfsizligini ta'minlash, huquqbuzarliklarning oldini olish va jinoyatchilikka qarshi kurashning samaradorligini oshirish, ichki ishlar organlarining eng quyi bo'g'inidan respublika darajasigacha samarali faoliyatini yo'lga qo'yish va zamonaviy uslublarni joriy etish orqali mamlakatimizda huquq-tartibot va qonuniylikni mustahkamlash, aholining tinchligi va osoyishtaligini ta'minlash maqsadida bugungi kunda ko'plab islohotlar amalga oshirilmoqda.

Kalit so'zlar: jinoyat huquqi, jinoyat huquqi prinsiplari, qonuniylik, adolat, jinoyatchilik profilaktikasi, muqaddam sudlangan shaxslar.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V6I2Y2026N45>

Kirish. "Qonun ustuvorligini ta'minlash, fuqarolarning huquq va erkinliklarini ishonchli himoya qilish borasidagi maqomi, faoliyat shakli va usullarini aniqlashtirish hamda ularga tuzatishlar kiritish zarur" degan e'tirozlar 2016-yil 16-sentyabrda O'zbekiston Respublikasining «Ichki ishlar organlari to'g'risida»gi qonunining qabul qilinishiga asosiy turtki bo'ldi [2]. Ushbu qonunning 4-moddasida ichki ishlar organlari faoliyatining asosiy yo'nalishlari aniq belgilab berildi. Mazkur yo'nalishlardan biri sifatida huquqbuzarliklar

profilaktikasi, ularning sabablarini aniqlash va bartaraf etish, shuningdek, huquqbuzarlik sodir etishga moyil shaxslarni aniqlash alohida e'tirof etildi.

Shuni ta'kidlash joizki, ichki ishlar organlarining bu yo'nalishdagi faoliyati endigina tashkil etilgani yo'q, bu ishlar avvaldan amalga oshirilgan. Biroq sobiq Ittifoq davrida jinoyatchilikka qarshi kurash asosan jinoyatlarni fosh etish va aybdorlarni jazolashga qaratilgan bo'lgan. Shu orqali shaxslarda jazolanishdan qo'rquv uyg'otilib, natijada bu qo'rquv ularni jinoyat sodir etilishidan to'xtatadi, deb hisoblangan.

Ushbu masalaga O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev ham o'zining dastlabki siyosiy chiqishlarida alohida e'tibor qaratdi. Xususan, O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24-yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimda «Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi» nomli ma'ruzada Prezident quyidagilarni ta'kidladi: “Biz «Adolat – qonun ustuvorligida» degan tamoyil asosida jamiyatimizda huquq va adolatga hurmat, huquqbuzarlik holatlariga murosasizlik hissini kuchaytirishga qaratilgan ishlarni jadal davom ettiramiz. Bu borada huquqbuzarliklarning oldini olishga alohida e'tibor qaratiladi. Buning uchun avvalo mahalla imkoniyatlaridan keng foydalanish, profilaktika inspektorlarining ish samarasi va mas'uliyatini oshirish, ular uchun munosib xizmat va turmush sharoitini yaratish zarur”. Shu tarzda Prezident huquqbuzarliklar profilaktikasi, xususan, ichki ishlar organlarining bu boradagi faoliyati bo'yicha o'z munosabatini bildirgan va masalaning dolzarbligiga e'tibor qaratgan.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya. 2017-yil 9-fevralda o'tkazilgan videoselektor yig'ilishida Prezident ichki ishlar organlari faoliyati, tizimdagi muammo va kamchiliklar hamda istiqboldagi vazifalarni muhokama qilar ekan, huquqbuzarliklar profilaktikasi bo'yicha, xususan, jinoyatchilikning sodir bo'lish sabablari va shart-sharoitlarini o'rganish va bartaraf etish bilan bog'liq faoliyatni yetarli emas deb baholadi. Shu sababli profilaktika inspektorining muqaddam sudlangan shaxslar o'rtasida huquqbuzarliklar profilaktikasi faoliyatining samaradorligini oshirish bo'yicha aniq chora-tadbirlar ishlab chiqish va amaliyotga tatbiq etish zarurati yuzaga kelmoqda.

Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yildagi PQ-2833-son qarorida mustaqillik yillarida respublikada huquqbuzarliklar profilaktikasi va jinoyatchilikka qarshi kurashish borasida kompleks chora-tadbirlar amalga oshirilgani, huquq-tartibot tizimida ijobiy natijalar va kriminogen vaziyatning sezilarli yaxshilanishi qayd etilgan [3]. Shu bilan birga, huquqbuzarliklar profilaktikasini amalga oshiruvchi davlat organlarining ish shakli va uslublari, xususan axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan yetarli darajada foydalanilmasligi sababli zamon talablariga to'liq javob bermasligi ta'kidlangan. Ko'pchilik davlat idoralari huquqbuzarliklar profilaktikasini faqat huquqni muhofaza qiluvchi organlarning vazifasi sifatida baholab, ushbu faoliyatga yetarlicha e'tibor qaratilmayotganligi aniqlangan.

Qarorda shuningdek, huquqbuzarliklarning tizimli sodir etilishiga sabab bo'luvchi omillarni aniqlash, ularni bartaraf etish bo'yicha chora-tadbirlarni ishlab chiqish va amalga oshirish samaradorligi yetarli emasligi, vakolatli organlarning tashabbus ko'rsatmayotganligi va idoralararo hamkorlikning yetarli emasligi qayd etilgan. Shu sababli huquqbuzarliklar profilaktikasi va jinoyatchilikka qarshi kurashish sohasida faoliyatni tubdan takomillashtirish zarur.

Mazkur qaror bilan davlat organlari, shu jumladan huquqni muhofaza qiluvchi va mahalliy ijroiya hokimiyati organlarining huquqbuzarliklar profilaktikasi sohasidagi ishlari qoniqarsiz deb e'tirof etilib, ushbu faoliyatni amalga oshirish davlat organlarining ustuvor vazifasi ekanligi ta'kidlandi.

Muhokama va natijalar. Ichki ishlar organlari boshqaruv subyektlarining jamoat tartibini saqlash, huquqbuzarliklar profilaktikasi va jinoyatchilikka qarshi samarali faoliyat olib borishlari ichki ishlar organlarining axborot-tahlil faoliyati bilan bevosita bog'liq jarayon hisoblanadi. Bu esa tahlil faoliyatini to'g'ri tashkil etish, tahlil vazifalarini aniq belgilash, shuningdek, boshqa bo'linmalar va jamoatchilik bilan hamkorlikni samarali ta'minlashni talab qiladi [8].

Shuningdek, Qarorga binoan, haftaning har payshanba kuni «Huquqbuzarliklar profilaktikasi kuni» etib belgilangan. Ushbu kunda quyidagi tadbirlar amalga oshiriladi:

Huquqbuzarliklarga murossasizlik madaniyatini shakllantirish, huquqiy nigilizmga barham berish va fuqarolarda qonunga itoatkorlik xulq-atvorini ommalashtirish. Bunda ichki ishlar organlari tayanch punktlari, huquqni muhofaza qiluvchi va boshqa davlat idoralari va tashkilotlarida «Ochiq eshiklar kuni» tashkil etish orqali tizimli chora-tadbirlar amalga oshiriladi [7].

Qonuniylik ahvoli va huquqbuzarliklar profilaktikasi bo'yicha chora-tadbirlarning samaradorligini muhokama qilish maqsadida, ayniqsa kriminogen vaziyat nomaqbul bo'lgan hududlarda, fuqarolarning sayyor qabullari va davlat idoralari hamda tashkilotlari vakillarining aholi bilan uchrashuvlari tashkil etiladi.

Ijtimoiy ahamiyatga ega sud muhokamalari bo'yicha sayyor sud majlislarini o'tkazish.

Aholi turmushining ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlarini o'rganish, huquqbuzarlik sodir etilishiga yordam beruvchi shart-sharoitlarni aniqlash va bartaraf etish maqsadida uyma-uy yurishlarni tashkil etish.

Huquqbuzarliklar profilaktikasi va jinoyatchilikka qarshi kurashish bo'yicha davlat idoralari va tashkilotlari rahbarlarining hisobotlarini eshitish.

Maxsus teleko'rsatuvlar va radioeshittirishlarda davlat idoralari, tashkilotlar va jamoatchilik ishtirokida jinoyatchilik ahvoli, huquqbuzarlik sodir etilish sabablari va shart-sharoitlari, jinoyatlarni fosh etish va aybdor shaxslarni javobgarlikka tortish bo'yicha ishlar natijalari muhokama qilinadi.

Huquqbuzarliklar profilaktikasi va jinoyatchilikka qarshi kurashish masalalari bo'yicha ommaviy axborot vositalarida, jumladan internet tarmoqlarida maqolalar, sharhlar va boshqa materiallar chop etilishi ta'minlanadi [6].

Shu asosda ta'kidlash lozimki, yurtdoshlarimizni turli g'oyaviy-mafkuraviy tahdidlardan himoya qilish, ayniqsa yoshlarda mafkuraviy immunitetni shakllantirish va mustahkamlash, qadriyatlarimiz, milliy-diniy an'analarimiz va mentalitetimizga zid tushuncha va g'oyalarning kirib kelishi va tarqalishini oldini olish, ya'ni ma'naviy tahdidlar profilaktikasini samarali tashkil etish bugungi kunning eng dolzarb talablaridan biridir.

Xulosa. Ichki ishlar organlarining huquqbuzarliklar profilaktikasi va jinoyatchilikka qarshi faoliyati jamiyat xavfsizligini ta'minlash, fuqarolarning qonuniy huquq va manfaatlarini himoya qilishda, shuningdek kriminogen vaziyatni kamaytirishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu faoliyatning samaradorligi nafaqat ichki ishlar organlarining ichki nazorat va boshqaruv tizimlariga, balki axborot-tahlil ishlari, bo'linmalararo hamkorlik va jamoatchilik bilan yaqin

aloqaga bevosita bog'liq. Tahlil va profilaktika faoliyati to'g'ri tashkil etilgan taqdirda jinoyatchilikka moyil shaxslar va jinoyat sodir etilishiga sabab bo'luvchi shart-sharoitlar aniqlanib, ularning oldini olish mumkin bo'ladi.

Qaror va amaliy tadbirlar orqali har haftaning payshanba kuni «Huquqbuzarliklar profilaktikasi kuni» belgilangan bo'lib, bu kunda fuqarolarni qonunlarga hurmat ruhida tarbiyalash, huquqbuzarliklarga murosasizlik madaniyatini shakllantirish, huquqiy nigilizmga barham berish va jamoatchilikda qonunga itoatkorlikni ommalashtirishga qaratilgan keng ko'lamli chora-tadbirlar amalga oshiriladi. Shu jumladan, ichki ishlar organlari tayanch punktlari va boshqa davlat idoralari orqali «Ochiq eshiklar kuni» tashkil etiladi, fuqarolarning sayyor qabul va uchrashuvlari o'tkaziladi, ijtimoiy ahamiyatga ega sud majlislari joylarda tashkillashtiriladi va uyma-uy yurishlar orqali turmush sharoitlari va jinoyatchilikka sabab bo'luvchi omillar o'rganiladi.

Shuningdek, davlat idoralari va tashkilotlari vakillari maxsus tele- va radioeshittirishlarda jinoyatchilik holatlari, huquqbuzarlik sodir etilishining sabab va shart-sharoitlari, jinoyatlarni fosh etish va aybdor shaxslarni javobgarlikka tortish bo'yicha olib borilgan ishlar natijalari to'g'risida jamoatchilik bilan tizimli muloqot qiladi. Bu jarayon nafaqat huquqni muhofaza qilish organlarining, balki mahalliy ijroiya hokimiyati va boshqa davlat tashkilotlarining ham profilaktik faoliyatda faol ishtirokini ta'minlaydi.

Shuni alohida ta'kidlash lozimki, hozirgi zamon sharoitida fuqarolarni, xususan yoshlarni turli g'oyaviy va mafkuraviy tahdidlardan himoya qilish, ularda mafkuraviy immunitetni shakllantirish va mustahkamlash, milliy qadriyatlar, an'analar va mentalitetga zid tushuncha va g'oyalarning kirib kelishini oldini olish bugungi kunning eng dolzarb vazifalaridan biridir. Ma'naviy tahdidlar profilaktikasi va profilaktika inspektorlarining faoliyati jinoyatchilikka qarshi kurashning samaradorligini sezilarli darajada oshiradi va jamoat tartibining barqarorligini mustahkamlaydi.

Shunday qilib, huquqbuzarliklar profilaktikasi va jinoyatchilikka qarshi kurashish tizimini takomillashtirish, ichki ishlar organlarining axborot-tahlil faoliyatini rivojlantirish, bo'linmalararo hamkorlikni mustahkamlash va jamoatchilikni faol jalb etish bugungi kunda mamlakatimizda jamoat tartibini saqlash va qonun ustuvorligini ta'minlashning muhim ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. O'zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksi. <https://lex.uz/mact/-111453>
2. O'zbekiston Respublikasining 16.09.2016-yildagi O'RQ-407-sonli "Ichki ishlar organlari to'g'risida"gi qonuni.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 14.03.2017-yildagi PQ-2833-sonli "Huquqbuzarliklar profilaktikasi va jinoyatchilikka qarshi kurashish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori.
4. O'zbekiston Respublikasining 19.02.2024-yildagi O'RQ-909-sonli "Yangi tahrirdagi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganligi munosabati bilan O'zbekiston Respublikasining ayrim qonun hujjatlariga O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining faoliyatini takomillashtirishga qaratilgan o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish to'g'risida"gi qonuni.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning Xalq deputatlari Xorazm viloyati kengashiningnavbatdan tashqari sessiyasidagi nutqi. 14.10.2017.
6. Ismoilov B.I. Jinoyat huquqi. Umumiy qism. – Toshkent. 2020. – 382 b.

7. Nimatov Sh. Ichki ishlar organlarining kriminogen vaziyatni tahlil qilish faoliyatini tashkil etishvaboshqarish: o'ziga xos xususiyatlari, axborot-tahlil faoliyatining o'rni //Yevraziyskiy jurnal texnologiyiinnovasiy. – 2023. – T. 1. – №. 11. – B. 167-171.
8. Saidov A.X. Huquqiy davlat nazariyasi. – Toshkent. 2001. – 325 b.
9. Xolmo'minov Q. Davlat va huquq nazariyasi, o'quv qo'llanma. – Toshkent. 2000.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOYIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 2 (6) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).